

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Katonai program.

Az alábbiakban közöljük mi is a kilences-bizottság javaslatát és gróf Tisza István erre vonatkozó módosításait:

1. A közös hadsereg jelvényei, amelyek ma alkalmazásban vannak, nem felelnek meg az ország közjogi állásának, — ezért a jelvények kérdése közjogunknak megfelelően rendezendő.

2. A katonai büntető-eljárás mielőbb terjesztessék az országgyűlés elé. — A szóbeliségre és nyilvánosságra alapított eljárásnál a magyar állam nyelve érvényesítendő. — Ennek módoszatait az előterjesztendő törvény lesz hivatva megállapítani.

3. A közös hadsereg szolgálati kötelezettség teljesítése körüli törvényes kedvezmények legfelsőbb fokú eldöntése kizárólag a honvédelmi miniszterre bízassék és e kedvezmények odaitélése lehetőleg méltányos alapokra fektetessék.

4. Régi törvényeinkben is ismételtén kifejezett kívánsága és senki által kétségbe nem vont jogos igénye a

magyar nemzetnek, valamint a harcképesség lehető fokozása szempontjából eminens érdeke a hadseregnek is, hogy magyar csapatok magyar tisztekkel láttassanak el és a nemzet fiai a hadsereg vezetésénél megfelelő mértékben érvényesüljenek. Szükségesnek látjuk ennél fogva, hogy:

a) az 1868. évi augusztus 11-én kelt legfelsőbb kézirat értelmében a nem-magyar csapatoknál szolgáló magyar honos tisztek magyar csapatokhoz helyeztessenek át;

b) a tisztképzés ügye akként fejlesztessék, hogy a magyar tisztek létszámában mutatkozó hiány fedezése s a magyar csapatoknak magyar tisztekkel való ellátása állandóan biztosítottassék.

E célból magyar ifjak számára főtartott megfelelő számú alapítványi helyek alkotása s amennyiben szükséges, az ország területén elhelyezett új képzőintézetek felállítása, esetleg a honvédség képzőintézeteinek további kiegészítése által, — annyi magyar ifjunak tisztté való kiképzése biztosítandó, hogy a magyar tisztek száma a hadsereg

tisztikarának minden ágazatában azt a mértéket érje el, amely a magyar honos legénység számarányának megfelelő.

c) Ugyanabból a célból szükséges továbbá az is, hogy a közös hadreregnek az ország területén elhelyezett (s lehetőleg magyar honos tisztek vezetésé alatt álló) tisztképző intézeteiben a tanterv akként módosítottassék, miszerint az intézetekben a tantárgyak jelentékeny részének tan- és vizsgálati nyelve a magyar legyen, legalább oly mértékben, hogy az ezekben belépő magyar ifjak előmenetelét a tannyelv ne akadályozza s az ezekben kiképzett növendékek a magyar nyelvet teljesen birják (ugy hogy megfelelő átmeneti idő után magyar honosra nézve a magyar nyelv tudása a tiszt kinevezés kötelező alapföltétele legyen.)

d) Az ország költségén fölállítandó magyar alapítványi helyek, az ország határain kívül csak azoknál az intézeteknél fognak adományoztatni, melyeknek megfelelő intézetek az ország területén nem léteznek. Amint pedig ilyen intézetek az ország területén fölállítat-

A BACSKA tárcája.

Éjjeli menedékhely.

— Vázlat. —

Holnap este kerül színre Gorjkij Maximnek híres szinpad műve, az: Éjjeli menedékhely. Monna Vanna után, amely a legideálisabb irányzatnak képviselője, alkalma lesz közönségünknek megismerkednie, a modernkori realiztikus irány egyik tökélyével. A szinpadról irt és a jelenlegi szini szezon miatt megszakított tanulmányomban már foglalkoztam Gorjkijjal. Nem tartozom az iskolájához és nem is fogok hozzá tartozni, ami nem jelentheti azt, hogy meg ne hajoljak hatalmas geniéje előtt.

Sokan vagyunk ilyenek, dacára annak, hogy egy igen szellemes jó barátom, aki tökéletesen járatos nemcsak a sport világában, hanem a szinpadban is, azt állította, hogy olyan író, mint Maeterlinck, Gorjkij vagy a hozzá hasonlók nem bírálhatók meg azok által, akik vagy az író nem ismerik, vagy pedig évekig nem foglalkoztak velük. Tökéletesen igazat adott néki az ő szem-

pontjából, de nem abból a szempontból, ami az enyém és rajtam kívül nagyon sokaké.

Az író munkája felett egyénileg csak addig rendelkezik, amíg a kézírata a fiókjában van; de abban a pillanatban, amint az onnan kikertül, akár könyv, akár szinpad cselekmény alakjában, abban a pillanatban az már mindenkié. Az enyém, a tied, az övé, az egyesé és a valamennyié! És ahhoz, hogy a mienknek tekintsük, feltétlen jogunk van. Miért? Mert a komoly író engemet akar hatalmába keríteni, az én eszméimet akarja megdönteni általa, hogy az övéi mellett harcol. Ha már most az enyéme mégis megegyeznek az övéivel akkor kezdet adok néki, ha pedig nem, akkor harcolok ellene vagy legalább is saját érveimmel igyekszem ellensúlyozni addig, amíg az általa teremtett eredményekkel le nem győzi azokat. Tehát elvitáztatlan joga mindenkinek véleményt mondani minden műről, mert az írók kilépve a saját légkörükből, nyomban belépnek a mi gondolatvilágunkba, életünkbe. Ha nagyobb az író geniéje mint a közönségé, úgy tökéletesen hatalmába keríti; ha nem, úgy művének csak részleges eredménye lesz;

olykor nyelvi, olykor pusztán csak szépészeti eredménye.

Igy tehát nem lehet elvitatni senkinek sem bírálati jogát és nem lehet kicsinyelni senkinek sem a véleményét, ha mindjárt a világ legnagyobb geniéjének a művére vonatkozik is az. Pláne a mai korban, ahol a hirdető reklám a legóriásibb mérveket öltötte.

Nem vitatom azt, hogy Gorjkij Maxim nagy író, sőt meghajlok feltétlen, szelleme előtt. Mert ritkán akad olyan, aki nálánál jobban ismerné az élet nyomoruságát.

De viszont elfogadhatom-e őt abban a pillanatban midőn azt látom, hogy ő az életnek csak egy — igaz hogy tekintélyes — részét ismeri csak. Ismeri a maga elszomorító tökélyében a társadalom mocsarának legalsó rétegeit, mester annak felismerésében, de nem ismeri a mocsár diszes liliomait, melyek az iszap fölött diszelegve hullatják fonnyadt leveleiket a mocsárba és válnak a rothadás fő tényezőivé. Nem ismeri a társadalom felső világát, ahol a hatalom, a fény, a pazarlás uralkodik és szállítja áldozatait az Éjjeli menedékhely bűzös oduiba . . .

És mert nem ismeri, legalább művei

nak, a megfelelő magyar alapítványi helyek az intézetekhez fognak át-tétetni.

5. A magyar csapatok összes hatóságai a magyar hatóságokkal magyarul levelezzenek.

6. Az 1868. évi XXX. törvény-cikkek Horvát-Szlavonországra vonatkozó rendelkezései nem érintetnek.

7. Számos és fontos kérdés a véd-erő-törvény revíziója keretén belül lesz megfontolás alá veendő, ilyen mindenké-
előtt a kétéves szolgálat, figyelemmel az ország pénzügyi helyzetére, — to-
vábbá a békeleltetés törvényhozási meg-
állapítása és a póttartalék kontingen-
tálása, valamint az egyéves önkéntesek
esetleges második szolgálati évének tör-
lése vagy szabályozása.

8. A hadsereg vezér- és szolgálati nyelvére nézve fennálló jelenlegi állapot
őfelségének az 1867-ben elismert al-
kotmányos fejedelmi jogai alapján tar-
tatott fönn.

A miniszterium politikai felelőssége
— mint a korona minden tényére —
erre is kiterjed és az országgyűlésnek
törvényszerű befolyása — mint minden
alkotmányos jogra — erre nézve is
fönnáll.

Ezt az állapotot a törvényhozás
— korona és országgyűlés együtt —
megváltoztathatja.

A szabadelvű párt az ország eme
jogait hangsúlyozván, a vezér- és szol-
gálati nyelv kérdését programjába nem
veszi föl, mert ezt a nemzet nagy ér-
dekeit érintő fontos politikai okokból
kívánatosnak nem tartja.

Kelt Budapesten, az országgyűlési
szabadelvű párt által 1903. évi szept-
ember hónap 28-án kiküldött kilences

bizottságnak 1903. évi október hónap
27-én tartott üléséből.

Szell Kálmán s. k. elnök.

Münnich Aurél dr. s. k. jegyző.

A Tisza-féle módosítások.

A kilences bizottság programja 4.
pontjának c) alatti részéhez Tisza István a
következő módosítást terjesztette be:

a) Kihagyandó lesz azon pont, hogy
az ország területén fennálló tisztképző in-
tézetek, „lehetőleg magyar honvédtisztek veze-
tése alatt álljanak“.

b) Kihagyandó lesz, hogy „megfelelő
átmeneti idő után magyar honosra nézve a
magyar nyelv tudása a tiszti kinevezés kö-
telező alapfeltétele legyen“.

A 8. pont első része helyett Tisza István
a következő módosítást terjesztette elő:

8. A párt föntartja azt az álláspont-
ját, hogy a királynak jogában áll az egész
hadsereg kiegészítő részét képező magyar
hadsereg vezér- és szolgálati nyelvét az 1867:
XII. törvénycikk 11. szakaszában elismert
alkotmányos fejedelmi jogai alapján meg-
határozni.

A helyzetről lapunk zártakor a
következő értesítést kaptunk:

(Telefon jelentés.) A szabadelvű-
párt tegnap este tartott értekezletén
folytatta a katonai program tárgyalá-
sát óriási érdeklődés mellett. Felszólal-
tak: Gorove, Vancsó, Issekuc, Hódossy,
Sághi, gróf Andrassy Gyula képviselők.
A volt nemzeti pártiak közül
Issekuc és Hódossy teljes erővel és lel-
kesedéssel támogatták Tisza program-
ját, valamint pártolólágg szólalt fel gróf
Andrassy Gyula is. Gróf Tisza István
miniszterelnök kétszer is beszélt, ösz-
szetartásra buzdította a szabadelvű-pár-
tot s az általa előterjesztett katonai
program betartásáért és keresztül-
viteléért megnyugtató kijelentéseket tett.

A szabadelvű párt ma 10 órakor
folytatja tanácskozását s a párt hangu-

latából ítélve gróf Tisza István prog-
ramja óriási többséggel fog elfo-
gadtatni.

A kabinetalakításra vonatkozó mun-
kálátok készen vannak s az alábbi
miniszteri lista — mint értesültünk —
végleges.

Elnökség és belügy: gróf Tisza
István.

Pénzügy: Lukács László.

Vallás- és közoktatásügy: dr. Ber-
zeviczy Albert.

Igazságügy: Plósz Sándor.

Kereskedelemügy: Hieronymi Ká-
roly.

Honvédelem: Nyiry Sándor.

Földmivelés: Eszterházy Mihály
gróf.

Őfelsége személye körüli minisz-
teri állásra még nincs megállapodás.

Szinikerületi ülés.

A VII. számú délvidéki szinikerület vá-
lasztmánya f. hó 27-én városunkban tartotta
ülését. Ez alkalomból megjelentek: Feszeticsh
Andor országos szinészeti feltgyelő, Pogány
Károly Krassó-Szörény, Dellimanits Lajos
Torontál és Latinovits Pál Bacs-Bodrog vár-
megyék főispánjai, Marsovsky Árpád Lugos
város polgármestere, Issekuc Aurél Krassó-
Szörény vármegye főjegyzője, dr. Brajjer
Lajos a „Torontál“ szerkesztője, dr. Jeszenszky
Géza Nagyszentmiklósi ügyvéd, a szinikerület
választmányának tagjai, Hauke Imre polgár-
mester a szinügyi bizottság elnöke, Latinovits
Szaniszló városi tanácsos, mint a bizottság
jegyzője, dr. Baloghy Ernő, dr. Grtner Samu,
Kozma László, Tárcay Mór, Zsulyevits Ernő
bizottsági tagok, Balla Kálmán szinigazgató.

Az ülésen Pogány Károly főispán el-
nökölt és azt d. u. 5 órakor nyitotta meg.

Az elnök az ülés megnyitása után fel-
hívta Issekuc Aurél ügyvezető elnököt, hogy
az értekezlet célját adja elő.

Issekuc Aurél erre előadta mindazokat
a hiányokat, amelyeket a legutóbb Nagy-

után ítélve, nem is keresi a társadalmi
eliszapodás okait ott, ahol azok leledzenek,
hanem vagy magában az általa ismert egyé-
nekben, vagy csak azoknak általa ismert
légkörében. Gorjkijban tehát nem a nyugodt
filozofus szól hozzánk, aki az okok és oko-
zatok boncolásával, szembeállításával, a kö-
vetkeztetések folytonosságával jut az ered-
ményekre, hanem az élet geologusa, aki
szereti a témáját, mesterileg tárja fel sötét
világának rejtelmét s talán akarata ellenére
borzadályt fakaszt a nézőjében: de kivezető
utat nem mutat. Megpillantatja az ő sötét
rétegét és felzaklatja a kedélyeket, hogy a
förtelmes zürzavar láttára meginduljon a soba
cél nem érő hypothesisek örületes vitustánca.

Gorjkijra talán a legjellemzőbb volna
ha azt mondanók, hogy ő az élet nyomoru-
ságának legzseniálisabb fotografusa. Képei
igazak, mesterileg tökéletesek.

Fogadjuk el tehát őt így, mert végre
is én nem oktrojálhatom másra meggyőző
desemet és ismerkedjünk meg az Éjjeli me-
nedékhely-el, amelyet egy előbbi állításomra
nagyon jellemzően a német lapok szerint
„örjögő lelkesedéssel“ fogadtak.

Dramának a szóban forgó darabnak
se hirt, se hamva. Valami új, különös műfaj
az, melyet ha a kritikákban szokásos kitéte-
lekkel akarnék jellemezni: dramatizált vagy
jobban mondva párbeszédbe szedett elbe-
szélésnek kellene neveznem. Ő „az élet
mélységéből vett jellenetek“nek minősíti.
Képzeltünk el tehát egy óriási fehér lepedőt,
amelyre Gorjkij zsenije rávetíti rémitő, de
igaz képeit. Lehet, hogy e lepel talán a mi
lelkünk!

Alakjainak külön-külön meg van a maga
drámája, melyből sok, nagyon sok író tápl-
álkozott már, amelyeket ő azonban mellőzött.
Lehet hogy céltudatosan, lehet hogy olyan
okokból, amelyre csak ő tudna felelni. A
szinpadra lépő alakok, a tönkrement lelkek
típusai. Egynek kivételével minden alak a
társadalom keretéből „infám cassiert“ ember.

Wassilissa szép fiatal leány volt, ki
nőül ment az éjjeli menedékhely kapzsi,
gazember gazdájához, kinek elfásult lelkében
még csak a vallásosság egy parányi pislogó
szikrája ég. Pepel, a fiatal tolvaj, kibe a
házasságtörő asszony szerelmes lesz, azért
bukott alá a bűn posványába, mert apja a

börtönben tilt és ennélfogva őt magát már
gyermekkorában tolvajnak és gazkölyöknek
cimezték — megszokta. Satin táviróhivatal-
nok volt; de huga becstületéért megölte a
csábítót, négy évre kényszermunkára ítélték;
ott aztán kiművelte magát hamis kártyásnak.
Az egykori „báró“ hivatalos pénzeket sik-
kaszott és a börtönből kikerülve, rongyszedő
lett. Ebbe szerelmes a házsártos járdarózsza,
Mastja, ki érzélgő regényeket olvas és ön-
magát képzeli regényhősnőnek. Hassan cser-
kesz herceg, Klets becstületes lakatos, a „szi-
nész“ pedig híres művész volt, kit a pálinka
vitt a delirium tremensbe. Ez a társaság van
együtt Kastileff éjjeli menedékházában és
ezen társaság minden egyes tagja emészto
vágygyal, kinzó szenvedélyvel vágyódik ki
a bűnből és piszokból, vissza a társaság
verőfényébe, mely számukra örökre kialudott.
Rettentő látvány ez a titáni küzdelem a
nyomor, a bűn, az ember saját és mások
gonoszsága ellen — undorító. Még iszonya-
tosabbá lesz-e küzdelem képe egy tiszta
lélek tükrében, melynek szomszédsága az
ellentétek törvénye szerint még százezreszorta
nagyobbak tűnteti fel a sok förtelmet.

kiküldés megkezdésénél tárgyalta és javaslatot tett azok elbírálása után, a pót-lások iránt. Illetőleg javaslatot tett, hogy a Szegeden megállapított sziniidény miként lenne újból beosztható.

Erre szólásra emelkedett Balla Kálmán igazgató és a következő bejelentéseket tette: Mindenekelőtt is, lemondott arról, hogy a kerületet továbbra is igazgassa. Ezt támogató nyilatkozatai indifferensek voltak. Ő — ugymond — eddig eleget tett kötelezettségének, de a kerület csak papíron létezik. Midőn a hibák feltűntek eddigi működése alatt, nyomban kérte azok orvoslását. Választ nem kapott. Ő eleve kijelentette, hogy csak akkor megy bele a kerület igazgatásába, ha a nyári szezonot biztosítják; mert ő nem kérésre, hanem felhívásra ment bele. Herkulesfürdő-ről nyilatkozatot kapott, hogy megbukik. Versec után kivül lett csatolva, holott helyisége sincs. Ily állapotok mellett 2 1/2 hónaptól elesett, kénytelen volt a szezonot mindentől meghosszabbítani. Így Módoson 2 hét helyett 3 1/2 hetet kellett töltenie. Nagyszentmiklóson magának kellett arénát csináltatnia és a közönség még sem pártolta. Versecen bérletet sem tudtak csinálni s így oda el sem mehetett. Becskerek volt az egyedüli város, amely a bajból kisegítette. Nap-nap után telt ház mellett játszott és ezáltal 2000 frt tiszta jövedelme volt. Becskereken meg akarta hosszabbítani a szezonot, lépéseket is tett az iránt, de nem kapott kedvező elintézetést s így Zomborba kellett jönnie. Itt sem tudja a bevételt fokozni és nap-nap után tíres ház előtt játszik. Végül ismételte lemondását és hogy virágvasárnapról visszalép a direktiótól.

Issekuc Aurél főjegyző erre reflektált az igazgatónak. A direktor bajai — ugymond — nem a választmányt, hanem őt terbelik. Október 1-től vállalt a választmány felelősséget. Hogy most már Szt.-Miklós és Versec csak október 1-én lépett be a kerületbe, ezeket felelősség nem terbeli. Eddigi működését siker koronázta. A szubvenciót ez időszert még nem kaphatta. Hogy az egyik városban jól, a másikban rosszul ment, a szezon beosztására nem következtethet. Értesítése

nincs, hogy a tagokra okt. 12-én járt le az egy hónap. Ez különben nem is fontos, mert az évad megváltoztatása csak a jövő évre szól. Eddig a felelősség a választmányt nem terbeli. A szubvenció mindig részletekben fizetetik ki s így az első részlet csak karácsonkor adatik ki.

Balla Kálmán elismeri a főjegyző igazgatót, de a tények bizonyítják működésének eddigi eredményeit.

Latinovits Pál főispán köszönetet mond Pogány Károly főispánnak a kerület összehívásáért. Majd figyelmezteti az igazgatót, hogy minden kezdet nehéz s ezzel neki számolnia kell. Hogy az ex-lex miatt — ugymond — a szubvenciót még eddig nem kapta meg, arról a választmány nem tehet. Ebből a jövőre nézve következtetéseket levonni korai még. Ami Zombor részvétlenségét illeti, arról a város nem tehet, mert a szezonot mi átengedtük Nagybecskereknek október végéig és így a társulatot csak november 1-ére várták, ami fontos körülmény. A közönség nem volt előkészíthető, oly gyorsan jött meg a társulat. S mivel a hivatalnok budgetjét e szerint nem számíthatta, végre is nem lehet kényszeríteni a földszinti közönséget a színházba járásra. Elismeri azonban, hogy az eddigi előadások kifogástalanul korrektek voltak. A közönség az előjelekből ítélve az operetteket kedveli, figyelmébe ajánlja ezt az igazgatónak. Szívvel óhajtja, hogy a társulat prosperáljon és hiszi, hogy az átesve a kezdet nehézségein, be is fog következni.

Gróf Festetics Andor: Balla felkérése — ugymond — személyében való bizalomnyilvánítás volt. A kezdettel meg kell küzdenie s akkor biztos a jövő. A szubvenció kérés a direktorok előnye.

Dr. Brajjer Lajos indítványt nyújt be az iránt, hogy Ballának a szubvenció működésének kezdetétől fogva adassék ki. Kéri továbbá őt, hogy lemondását vonja vissza. Tanácsolja, hogy a jövőre, nyáron kisebb társulattal működjenek, mint télen, mert ez is fontos körülmény.

Latinovits Pál főispán: Az igazgatót erre kötelezni nem lehet!

Issekuc Aurél: A kiindulás a téli állomásokra vonatkozik, de a kerület igyekezni fog esetleg szűkített személyzet mellett, a nyári idényt is biztosítani.

Pogány Károly főispán: A szerződés megkötéséről van szó, mivel azonban Balla a jövő évet megtartani nem akarja, annak megkötése elesik s elég a szóbeli megegyezés. A Deák féle szubvencióból már 4000 kor. kiadatott, a megmaradt 2000 kor. a miniszteriumtól függ.

Balla Kálmán: Hajlandó tovább megmaradni, ha a hiányok pótolhatók.

Latinovits Pál főispán: Hát maradjon ki Herkulesfürdő és Versec.

Issekuc Aurél: Ezt a két várost vád nem érheti, mert ott színházat akarnak építeni és mert ezek áldozatok hoznak, a szubvenció éppen miattuk adatott. Herkulesfürdő a jelenlegi szabály szerint több segítséget is adhat.

Latinovits Pál főispán: Ha a három főispán összeáll, a szubvenció emelhető volna.

Dellimanits Lajos főispán: Ha a kormány súlyt fektet a nemzetiségi kérdésre, úgy emelje a szubvenciót.

Latinovits Pál főispán: Kérdezze meg a kerület, tud-e Versec a jövőben szezonot biztosítani Ballának, vagy épít-e színházat vagy arénát. Ha a válasz nem volna kedvező, vétessék a kerületbe Versec helyett Zenta. Tétessék lépés aziránt, hogy a 3000 frt szubvenció emeltesse a kormány által.

A választmány ez indítványt egyhangulag elfogadta.

Az igazgató ebbe belement és a választmány vele a szerződést két évre megkötötte.

A szubvenció miatt elhatározott, hogy a három főispán közben fog járni a kormánynál.

Ezután elhatározott az új szini szezon beosztása, mely szerint a jövő évben:

Zombor nov. 16-tól febr. 1-ig.

Lugos febr. 1-től márc. 15-ig.

Nagybecskerek okt. 1-től nov. 15-ig.

Nagybecskerek márc. 16-tól ápr. 15-ig.

Módos ápr. 15-től máj. 1-ig.

Kikinda máj. 1-től máj. 31-ig.

A menedékhelyre tudniillik egy jámbor, igénytelen és ennél fogva boldog ember vetődik be, Luka egy aggastyán zarándok, ki naiv lélekkel, de éles megfigyelő tehetséggel tapasztalván végig a hosszú életet, utoljára belátta, hogy ezen a földön nincs más jó, mint az emberszeretet, a könyörület, az elnéző békeesség. Az az öreg „bátyuska“ vigasztalja, csitítja, szelidíti mind a nyomort és nyomorúságot, melyet maga körül lát. Ő igéri a menyországot, melyben aztán „semmi sem lesz“, a haldoklóknak; ő fogja be a szemét a megholtak; ő fedi fel a gyilkosságra felingerelt tolvajnak a bűn csapdáját; ő hátorítja becsületes, tiszta életre a szerelmeseket; minden szava szánalom, csupa jószág, derűs gyengédség; minden szava vigasz, balzsam és megnyugvás.

Ezenfelül e nagy sereg bukott ember mindegyikében külön-külön jellemet fest az író. Egyik hiu, másik kapzsi, fősvény, harmadik gyáva, negyedik lelkileg együgyű s így tovább valamennyi. Sőt a modern filozófiának is jut szerep. Talán csak Gorjkij végtelenül nagy, e körében tapasztalata alapján. A zarándok tolstoista, a hamis játékos Satin

Nietzsche „Übermensch“ jének teóriáját magyarázza ugyancsak a hirmondó zarándok egy beszélgetése nyomán; a ferdeszajú sapkacsináló a skepsis embere azok táborából, kik Spinóza leszármazottjai; van közöttük idealista, pozitivist, fatalista, sőt epicureista is. És reukivül furcsa, hogy a felvilágosodás fénysugarai mikor e posványba belebullanak, mily ragyogó zománc színekkel tarkítják feltetének kocsonyás penészét.

Amiben Gorjkij minden ellenvéleményvel szemben is nagy, azok a pompásabbnál pompásabb párbeszédok, melyekben a tények filozófusa ragyogó színeket ad különös képeknek.

A banda a kályha tetején kártyázik. Piszkos alak valamennyi, az orosz csavargót jellemzően, rongyokba burkolt lábszárakkal. Az idióta báró hamisan kártyázik:

— Egy kártyát dugtál az ingujjadba — kiált mérgesen Hassán a herceg.

— Hát hová du-du-dugtam — mond a dadogó báró. Talán az errodba?

— No igen. De hát... csak becsületesen kell kártyázni!

— Miért? — kérdi nyugodtan ráte-

kintve a Nietzsche-ista Satin. — Te tudod? Mert én nem tudom.

Ez olyan felelet, mely más embernek is anyagot szolgáltat a gondolkozásra.

Ugyancsak Satinnak mondják egyszer: „Nézzétek ezt a gazfickót! Ugy beszél, mint a becsületes ember.“ Mire ő impozáns öntudatossággal felel:

— Miért ne beszélnének a gazemberek úgy, mint a becsületes emberek, mikor a becsületes emberek úgy beszélnek, mint a gazemberek.

Gyönyörű Lukának Isten létezését bizonyító pár szava:

— Ha hiszel benne, akkor van Isten! Ha nem hiszel benne, akkor nincsen. Amiben hiszel, az van!

Szakadatlan sorozata a darab a szép kitételeknek s bár mint szinpadai írónak nem írom alá Gorjkij tendenciáját, el kell ismerem óriási szellemét más tekintetektől. Sokan azt állították, hogy vadon teremtett zseni, aki a műveltségnek az alfáját sem bírja. Darabját végignézve, ezt tagadnunk kell. Nem halad ugyan azon a csapáson, mint Gerhard Hauptmann, a „Takácsok“ szerzője, aki talán

N.-Szt.-Miklós jun. 1-től jun. 30 ig.

Versece, esetleg Zenta: szeptember.

Ezzel az ülés tárgyai letárgyaltattak és azt az elnök berekesztette. Este a bizottság tagjai teljes számmal megjelentek a színházban és végig nézték a „Fifin“ előadását. Az előadás felett teljes elismerésüket fejezték ki. A második felvonást követő szünetben főispánunk kalauzolása mellett megtekintették a színpadot, ahol Balla Kálmán a tagok élén fogadta a vendégeket. A színpadon uralkodó rend, fegyelem felett, valamint az előadás szép folyása felett a bizottság ismétlen elismerését fejezte ki az igazgatónak. Előadás után a bizottság tagjai a főispán vendégei voltak s másnap délben távoztak el.

A történelmi társulat Évkönyve.

A vármegyei történelmi társulat Évkönyvének legújabb füzeté a napokban jelent meg. Állami és megyei segélyben részesülő történelmi társulatunk az egyetlen komolyabb kulturegylet e nagy vármegyében, mely irodalmilag is működik s így az általa kiadatni szokott dolgozatok kétszeres figyelmet érdemelnek.

A társulat Évkönyvének egyes füzetéi évnegyedes sorrendben hoznak történelmi és régészeti cikkeket s ezeket részint a működő tagok, részint a társulati titkár és muzeumőr írják. A jelen füzetbe, egyik megyei történelmi, Érdujhelyi Menyhért, írt két figyelemre méltó közleményt, melyek közül egyik a bácsmezei görög telepésekkel, a másik a titeli régészeti ásatással foglalkozik. A megyébe időközönként betelepült népfajok ismeretése eddig még kevés íróra akadt, érdemes volt tehát a görög telepésekkel foglalkozni, akik valamikor az itteni kereskedelmet közvetítették. Kár azonban, hogy Érdujhelyi csak néhány szórványos adatot közöl s dolgozatának megírásánál a vármegyei levéltár ide vonatkozó nagyszámú aktáját fel nem használta.

A titeli ásatás, melyről ugyanazon szerző második cikkében szól, a rendelkezésre álló pénz és időnél fogva csak csekélyebb mérettel volt, miért is Érdujhelyi az ásatás foly-

tatásának szükségét hangoztatja. Nem tudjuk, honnan meríti azt az adatát, mely szerint az egykori titeli középkori épületek maradványait a belgrádi vár épületéhez elhordták volna. Hiszen jól tudjuk, hogy a törököknek és utóbb a császári határőröknek titelen szintén volt várak, az épületanyagra tehát ott helyben is nagy szükség vala. Különben Titelen, csak nem rég ásatott egy társaság s Érdujhelyi jól tette volna, ha annak nyomán indul tovább. Mivel azonban az előtte történt kutatásokról cikkében nem tesz említést, azt kell hinnünk, hogy erről nem volt tudomása.

A füzet élén Trencsény Károly titkár rövid dolgozata foglal helyet „Vármegyénk s a kiegyezés s a koronázás“ címen (helyesen: Vármegyénk, a kiegyezés és a koronázás.) E cikkben Deák Ferenc születésének századik évfordulója alkalmából a vármegye 1867. évi június 3 án tartott közgyűlési jegyzőkönyvét kivonatolja, mivel azonban csupán a jegyzőkönyvből merít, az ez idei mozgalmak részletes tudósítója mégis csak Grosschmid Gábor ismeretes dolgozata marad, amely tudvalevőleg a megyei monografia első kötetében jelent meg.

A titkár másik dolgozata a Buday-féle polgári lexikonnak megyénket érdeklő adatait tartalmazza. Buday lexikona jelenleg már meghaladott munka, a benne levő adatok az újabb kutatások óta jó részt elavultak és hiányosak. A közlésnek tehát csak úgy lett volna nagyobb értéke, ha Trencsény a Buday-féle adatokat kiegészíti, vagy ahol szükséges, az új adatokkal megvilágítja.

A füzetet Roediger Lajos társulati muzeumőr fejezi be „Ásatásainkról“ című közleményével. Vázlatos képét adja az eddigi ásatásoknak s panaszkodik, hogy a társulat nagyobb kutatásokat nem végezhet, mert ehhez több pénz kellene, mint ami rendelkezésre áll. Igaza lehet, bár mi azt hisszük, hogy itt az irányítás is sokat tehetne. A társulat, jólehet öt év óta az államtól és a megyétől ásatási célokra közel két ezer koronát kapott, mindeztal eddig egyetlen lelőhelyet sem kutatott át önállólag. Az eddigi legjobb lelőhelyek: Gombos, Bodrogmonos

torszeg, Bácskeresztur, Apatin, Begecs és újabbán Ada, privát kutatás, vagy pedig a véletlen által lettek feltárva. Bortánban, Bezében, Óverbáson, Madarason a társulat kutatása részleges és eddig csaknem eredménytelen volt. A kutatásokat tehát más alpra kellene fektetni, mert aki sokat munkol, az tudvalevőleg keveset fog.

Muhorai.

Országos szavazás.

Felhívás a nemzethez.

Öles plakátot küldtek be hozzánk. A címe „felhívás a nemzethez.“ Foglalkozik a mai politikai válsággal, elítéli az ellenzék küzdelmét és a többségi elv érvényesülését sürgeti. Végül megakarja szavaztatni a nemzetet e kérdés fölött.

— A tiszta választások után az ország törvényes, alkotmányos többséget reprezentáló, az 1867. évi közjogi alapon álló „országos szabadelvű párt“ van-e hivatva a parlamenti sarkalatos elv alapján, mint más kérdésnél, úgy most az összes katonai követelések fölött dönteni, vagy az ellenzék.

E kérdés felett a nemzettől dobszó mellett kihirdetendő szavazást kíván „a felhívás“ és e szavazástól várja a válság megoldását. Történjék az községenként, városonként, kerületenként az előljárásság, illetve polgármesterek előtt. Az előljárók vagy a polgármesterek a szavazásokról felvett jegyzőkönyvet küldjék be a megyei alispánnak, míg hitelesített másolata az irattárba helyeztessék. A alispánok aztán a szavazások eredményét a jegyzőkönyvekkel együtt a képviselőház elnökehez terjesszék be, aki azt további „bölcös“ határozatra a Háznak jelentse. A hozzánk postán beküldött öles plakát jobboldalán a felső sorokat olvassuk szíves kifüggesztés és terjesztés céljából.

A hozzánk postán beküldött öles plakát alatt azt az aláírást olvassuk: Az országos központi bizottság. Soha ennél nagyobb sületlenséget nem olvastam mint ez a felhívás, nem egyéb, mint valamely hóbortos ötlet szüleménye.

Az országos központi bizottság cégére

a modern írók között az egyedüli abban, hogy darabjával, mely tökéletes drámai alkotás, kézzelfogható sikereket ért el, ha nem is a „polgári rend“ dicsőségére — de ő is minden tudással gazdagon felruházott író. Felveti a legnagyobb két kérdést: „Miért?“ és „Minek?“ Ez az a nagy kérdés, mely az egész emberiséget foglalkoztatja Thales óta mai napig szütlutelen.

Nagyon szépen fejezi ezt ki a „báró“ szavaiban:

— Igazán nem tudom... Egész életemben, minden amit tettem... csak olyan, mintha álomban tettem volna. Mindig valami... itt a koponyám alatt... mintha szorította, nyomta volna. Nincs fogalmam róla. Egész életemben... mindig csak öltözködtem. Először a licista ruhája... Mindig tanultam... Mit? Nincs fogalmam... Aztán katonaruhát hordtam. Aztán megházasodtam; rettentő csuf asszonyt vettem el. Fölvettem a frakkot; aztán a házi kabátot... Mindenemet elvettem. Semmim se volt. Aztán hivatalnoki egyenruhát vettem fel. Hivatalos pénzeket eikkasztottam és fölvettem a fegyverruhát. Aztán ezt vettem fel, ami rajtam van... Hát igen... Ez így volt... Így van... De

miért? Minek? Miért élek én? Fogalmam sincs... nincs... nem tudom.

És ez a pompás vallomás Gorjkij Achilles sarka: ő sem tudja „Miért?“ „Minek?“

Fölveti az élet tragikumát és ezzel jogot ad kezünkbe megkérdezni tőle: miért, minek?

Hiszen igaza van. Az életnek több a rettenetessége, mint a gyönyörködtetője. Az élet azonban mégis szép. Szép, nagyon szép éppen azért, mert nem adatott meg nekünk kikutatni a feleletet a két öröktől való kérdésre.

Szép még a menedékhely is a züllött idiotákkal együtt is, mert az életgyensúlyt vesztett bűnös csoportnak sem vette el senki azt a naiv hitét, hogy lesz még másképen is!

A remény, a bizodalom, melynek létezését egyik sem kutatja, magyarázza, de belekapaszkodik kérdezellenül, mint a fuldokló a gyenge szalmaszálba, erőt ad nekik élni még a bűn posványában is.

Az istenség kiterjeszti karjait a penészes asyllum fölé is és nem hagyja el, ha a társadalom el is hagyta őket. Ők ezt nem tudják, se Pepel, se Satin, se Mastja és a többiek, de nem is kutatják.

És szép az élet még annak is, aki zátonyára került, mert van Isten!

A menedékhelynek óriási sikere volt mindenütt s azért hiszem, hogy itt sem fog elmaradni.

De ha önök kedves olvasóim a függöny legördültével el fogják hagyni a házat, kérdezzék meg önmaguktól, vajjon ismeretlen világot tárt-e föl a szerző? Geografailag talán igenlő lesz a válasz, más tekintetéből azonban nem.

A nyomort mindenki ismeri, ha talán nem is tapasztalatból, úgy hallomásból.

És én azt hiszem, az Éjjeli menedékhelynek csak akkor volna meg a valódi sikere, ha mindenütt széles e világon kipszultna a nyomor, a szegénység és ha minden ember megosztaná kabátját a didergővel.

De ezt a tant már az Ur Jézus is hirdette. A világ pedig csak forog minden bűnével minden piszkával tovább...

Az Éjjeli menedékhelyek folytonosan szaporodnak, mert még eddig nem akadt olyan ember, aki szaporodásukat megakadályozandó, leverte volna az első cölöpöt a gáthoz.

Még Gorjkij sem!

T. Z.

alatt jelent meg ezen manifestum. Mivel ilyen bizottságról senki sem tud, nyilvánvaló lett, hogy ezen felhívás, amely népszavazásra szólítja fel a választó közönséget abban a kérdésben, hogy a szabadelvű párttal tart-e vagy az ellenzékkel? közönséges hamisítvány. Természetesen sehol e ment lépre a hatóság, mert törvényes rendelet nélkül nem lehet szavazást elrendelni. A hamisítványnak alig lehetett más célja, minthogy zavart támasszon a nép körében és már bűnös szándék, amelyet üldözni kell.

Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán a következő rendeletet adta ki valamennyi község előljáróságának:

A bácsalmási és bacsstopolyai járások főszolgabírái mai napon hozzám érkezett tisztí jelentésük kapcsán „Az országos központi bizottság” aláírásával s „Felhívás a magyar nemzethez” felirással ellátott nyomtatványt küldöttek be hozzám, melyben a hazai polgárok felhivatnak, hogy szavazással döntsenek a fölött „a tiszta választások” útján az ország törvényes alkotmányos többségét reprezentáló, az 1867. évi közjogi alapon álló országos szabadelvű-párt van-e hivatva a parlamenti sarkalatos alapelv alapján, mint más kérdésnél — úgy most az összes katonai követelések kérdései felett dönten, vagy az ellenzék?

Minthogy eme, valószínűleg a vármegye mindannyi községéhez is megküldött nyomtatvány alkalmasnak látszik arra, hogy a helyhatóságok vezetőit megtévesse és őket oly cselekmény elkövetésére bírja, mely jogos alappal — titkos forrásánál fogva — nem bírhat: ennél fogva az ügy sürgős voltánál fogva közvetlenül felhívom az érdeemes előljáróságot, hogy amennyiben a szóban forgó nyomtatvány községüknek is megküldetett volna, annak mindannyi példányát az abban foglaltak foganatosítása nélkül, hozzám azonnal beterjeszteni szoros kötelességének ismerje, amennyiben pedig ily nyomtatványok községükhöz nem érkezett volna, hozzám ezen körülményt bejelentse. Karácson s. k., kir. tanácsos, alispán.

H i r e k.

Áthelyezés. A cs. és kir. 23. gyalogezred parancsnoksága Hettyey Árpád főhadnagyot ezreden belül Budapestre helyezte át. Hettyei főhadnagyok áthelyezése széles körben keltett mély sajnálkozást. Rokonszenves fiatal tagja volt az itteni tisztikarnak, aki városunkban 7 évet szolgált szakadatlan és a legszebb emlékeket hagyja maga után. A polgársággal a legjobb viszonyban élt és így igen kedvelt tagja volt a társaságnak. Különösen a „tanári asztal” fogja nélkülözni a kedves tagtársat a jövőben. A távozó tiszteletére, nagyszámú barátai hétfőn este búcsú lakomát rendeztek, mely alkalommal számos szép felköszöntő hangzott a búcsúzóra.

Istentisztelet. Folyó hó 31-én az ág. ev. imaházban a reformáció emlékére d. e. 9 órakor ág. ev. istentisztelet lesz, melyen az únepei szent beszédet Czinkóczky János orosházi ág. ev. segédlelkész fogja tartani.

Rohonyi ünneplése. Ujvidékről írják: A szabadelvű-part vegrehajtó bizottsága hétfőn tárgyalta Zorkócy Zsigmond indítványát, hogy Rohonyi Gyula képviselőt a nemzeti követelések mellett való állásfoglalásáért ovációban részesítsék. Az indítvány megtétele után Kopper György apátplebános, párttag szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy teljesen méltányolja az indítványt, mert Rohonyi szerinte megeredmi az ünnepeletet, azonban kéri az indítványt a válság teljes befejezéséig függőbe tartani. Szlavay elnök kimondja az egyhangú határozatot, mely szerint Rohonyi érdemeit elismerik és a politikai válság befejezésével ünnepelni fogják.

Házasság. Wilczek Frigyes gróf, Hultschin és Gutterland örökös és zászlós ura, jogi doktor és országgyűlési képviselő október 27-én tartotta esküvőjét a graci székesegyházban borsódi Latinovics Mártával, borsódi Latinovics Albin cs. és kir. kamarás, aranyarkantus vitéz és neje, született alsószopori Nagy Regina leányával.

A vármegyei árvaszék tanulmányútja. Varmegyénk árvaszékének úlnöki kara Scultéy Ferenc árvaszéki elnök vezetése alatt jövő november hó 8-án Szabadkára rándulnak és részt vesznek az ott dr. Hiez József a magyar állami gyermekmenedékhelyek főorvosának a menedékhelyek szervezete, az eljárás módzata és ügymenetéről tartandó szakszerű előadásán. Az új gyermekmenedékhely hazánk egyik leghumánusabb intézménye, melyekben ellátást és gondos nevelést nyernek az elhagyott gyermekek, kiknek elhelyezése az árvaszéknek is magasztos, hazafias hivatása.

A zombori esküdtbíróóság esküdtjei. A zombori esküdtbíróóság 1903. évi III. ülészakára a következő rendes esküdttek sorsoltattak ki: dr. Bruck Ármán ügyvéd, dr. Buják József ügyvéd, dr. Czeisel Lajos ügyvéd, Csávosi Sándor takarékpénztári főkönyvelő, Diener János ügyvéd, apatini Fernbach Károly nagybirtokos, Halm Ervin nyug. alszámvevő, Harjung Antal földmives (Bácsdoroszló), Jankovits Dusan árvaszéki úlnök, Knipl Gáspár vendéglős, Kollár József könyvkereskedő, Krizmanits Imre mézesbábos, Kromer Gaspar Ferenc téglagyáros (Apatin), Latinovits Szaniszló városi tanácsos, ifj. Lovász Pál kereskedő (Gombos), Markovits József kereskedő, Mayer Istvan kereskedő, Molnár Nándor molnár (Bodrogmonostorszeg), Popovits Sebő főlevéltáros, Radicevits Sándor ny. törvényszéki irodaigazgató, Schlagger Gyula ny. árvaszéki elnök, Schnur Lajos fazekas, Speizer István földbirtokos (Apatin), Sztrilich Zsigmond kereskedő, Szál Mihály balászmester (Apatin), Szalay Ferenc fazekas, Szemes József vendéglős, Temesváry József gyógyszerész, Vidákovits Jenő földbirtokos (Nemesmilit), Zsuffa György szabó. — Helyettes esküdttek: Bellosevits Károly vendéglős, Bikár Jakab szatócs, dr. Buday Pal tb. főjegyző, árvaszéki úlnök, dr. Csernyus Pal tb. főügyész, Darázi Márk koresmáros, Dömötör Aurél kereskedő, Engel Mór kereskedő, Risch József mézesbábos, Steiner Lajos műfestő, Szabó László városi mérnök.

Esküdtzéki főtargyalások. A zombori esküdtbíróóság 1903. évi III. ülészakában a következő végtargyalások lesznek: November hó 12-én Dornits Pál szándékos emberölés, november hó 19-én ifj. Szakál György és Lestár János szándékos emberölés büntetnének kísérlete és könnyű testi sértés, november hó 21-én Braun János szándékos emberölés büntetnének kísérlete miatt.

Mit lehet árulni Mindenszentek napján? A folyó évben Mindenszentek ünnepe vasárnapra esvén, a sirokra ezen ünnepnapon országsszerte szokásos földszítésére való tekintettel a kereskedelemügyi miniszter folyó évi 67496. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a folyó évi november 1-re eső vasárnapon virágok, koszorúk, gyertyák, mécsek és sirok díszítéséhez szükséges egyéb tárgyak az egész napon át akadálytalanul árusíthatók és szállíthatók legyenek. A sirok díszítéséhez nem használt tárgyak árusítása folyó évi november hó 1-én önként érthetőleg ugyanazon korlátozás alá esik, mint más vasárnapokon.

Miért?!...

— Válasz egy kis lánynak. —

Te arra kérsz: mondjam meg néked
Hogy én miért szeretlek téged;
Pedig, az Isten látja lelkem,
Nagyon nehéz rá megfelelnem.
Nem tudom én biz' azt magam se',
Csak úgy jött hozzám lopva, rejtve
A szerelem; s kimondom bátran:
Merre jött: útját soh' se láttam.

Amor picinyke lépte, lába
Szívemben utat alig jára,
Csak jött s mikorra észrevettem:
Hiába már, a rabja lettem!
Azóta folyton bent tanyázik,
Én meg sóhajtok, könyvtől ázik
A két szemem... De mind e' semmi:
Többé ő nem fog visszamenni.

A kis hamist úgy megszerettem,
S lám, rögtön úrrá lett felettem.
Azóta, hogyha téged látlak,
Szívem örvend a szebb világnak.
Lehet, van nálad szebb is, jobb is,
Mások előtt van kedvesebb is,
De szívem azt dobogja egyre:
Nincs oly szép, oly jó senki, csak Te!

Zsoldos Benő.

Halottak napja.

Szeress, amíg szeretni tudsz,
Szeress, ameddig csak lehet,
Jon az óra, út az óra,
S zokogsz a sírhantok felett!

Tulajdonképen nem az elhunytért való sötét gyász, nem az eltűnt boldogság utáni panasz az alapvonása e napnak, hanem a mély, az igaz szeretet. A sírban porladozó iránti kegyelet kétszeresen szállja meg e napon minden halandó kebelét. A kertek díszzeit, az ősz utolsó virágait letépik, kegyelettel tesznek a sirokra koszorúkat s kivilágítják a szeretet és megemlékezés jeléül. A temető kivilágított kertté alakul át; a látogatók százezrei tolongnak a fő- és mellékutakon, a sirokat áhitatoskodók veszik körül.

Ez az ünnep tele van mélységgel, tele költészettel. A világirodalom összes könyveiben nincs annyi fájdalom, költői szépség és regényesség leiva, mint amennyit e hantok eltakarnak. Minden hatalmas márvány obeliszknek, minden korhadó szegényes fejfanak meg van a maga története: megdöbbenő, idegfeszítő, megható, kétségbeejtő és egyszerűen szomorú. Az élet tragédiai, regényei, valamint legszebb költészete, legkittünőbb alkotásai s legegyszerűbb prózái itt érnek véget.

Hány urnak nehéz a márvány emlék s mennyi korhadt fakereszt érdemelne, hogy helyébe szobrot emeljenek!... de a halottak ez mindegy.

A halál a legnagyobb hatalom; világhódító, fejedelmek porba hullanak előtte épp úgy, mint a földönfutók és koldusok.

Mély titok borítja tartományát s örök sejtelem marad az, ami a síron túl történik.

A földben nincs nagyon, rangkülönbség, a halál leveszi a koronát a fejről, kivieszi a hatalmat, a gazdagságot a kézből, gondot, bánatot a szívből. Hisz az ember élete nem egyéb küzdelemnél; örült bajsza a mindennapi kenyérért, dicsvágy, amelyért sokan mindent feláldoznának. Hisz mind a béke eme országába jutunk; napról napra, apró léptekkel haladunk a felszabadulás útja felé. A küzdelemre győzelem — a fájdalomra örök boldogság következik!

S a temetőben felhangzik a barangszó. Tompán, egyhanguan keng, mintha csak mondaná: Ember, gondolj arra, hogy porból lettél — porrá leszel!... Ki tudja, mikor út az órád!... Elkészültél a halálra?... A kötelesség útját jártad?...

Csak egy vágy, egy fohász, egy kívánság tölti te valamennyiünk szívét: „Atyám! az örökvilágosság fénye-kedjék a halottaknak, nekünk pedig hosszú életet adj!”

S amint újra visszatérünk az élet fáradalmi közé, a csillagok milliárdja mint egy-egy elhunyt lélek, áldást hintve néz le ránk az égből.

Mályva.

Gyászír. Sulyos csapás érte a Lelbach családot Scultéty János nyugalmazott telekkönyvvezető halálával. A család a megboldogult elhunytáról a következő gyászjelentést adta ki: Özvegy Scultéty Jánosné sz. Hoffmann Luiza mint neje, Lelbach Jánosné sz. Scultéty Ilma mint leánya, Lelbach János mint veje, Lelbach Irénke, Janka, Pista, Ilona mint unokák úgy a maguk, mint pedig testvérei, sógorai és számos rokonságuk nevében fájdalomtól megtört szívvél tudatják, hogy a felejtetlen jó férj, atya, ipa, nagypapa, testvér, nagybátyja és sógor Scultéty János nyugalmazott telekkönyvvezető életének 78-ik évében 1903. évi október hó 23-án reggel 4 órakor rövid szenvedés után elhunyt. A felejtetlen elköltözöttnek hült tetemei 1903. évi október hó 24-én d. u. 2 órakor fognak az ágost. hitv. evangélikus vallás szertartása szerint Cservenkán a családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Cservenkán, 1903. évi október hó 23-án. Áldás és béke lengjen porai felett!

A zombori gyermek fuvózenekar karmestere. A zombori gyermek fuvózenekar a szombaton és vasárnap nagy fényvel lefolyt ünnepségen több igen szép zenei művet mutatott be a közönség nagy tetszése és elismerése között. A zenekart ezen igen szép darabokra az új karmester Enszenberger János tanította be nagy gonddal, fáradsággal — ő vezette ritka szakavatottsággal, ügyességgel a zenekart és teljesen megérdemelte a nagy közönség elismerése tapsait és éljencit.

Eljegyzés. Ifj. Schubert Ignác helybeli órász és ékszerész eljegyezte Farkas Matild kisasszonyt Zentáról.

250.000 koronás városi kölcsön. Zombor városi közönsége közhírré teszi, hogy a törvényhatósági bizottság folyó évi 212./közgy. 903. számú határozata, melylyel az uti alap terhére felveendő 250.000 koronás kölcsönnek a pesti magyar kereskedelmi banktól leendő felvételét mondotta ki, folyó évi október hó 23-tól számított 30 napon keresztül a városi kiadóban közszemlére tettették és ez ellen a felebbezések ugyan ezen határidő alatt a városi tanácshoz címezve benyújthatók.

Tanító-egyleti ülés. A zomborvidéki róm. kath. Tanító-egylet választmánya folyó évi november 5-én délelőtt 10 órakor Zomborban, a központi fiúiskolában rendes gyűlést tart, melynek tárgyai: A jövő évi közgyűlés tárgysorozatának megállapítása. A kidolgozandó tétel kijelölése. Esetleges indítványok. Az egylet elnöke Mészner István, jegyzője pedig Nagy János.

Kendergyár Gajdobrán. Gajdobra községben „Kendergyár” részvénytársaság alakult. 100.000 korona alaptőkével, 1000 drb 100 koronás részvényvel kenderáztató és kikészítő telep létesítésére.

A bácsmartonosiak küldöttsége. Bácsmartonosról a község magyar és szerb polgárai sorából vagy 60—80-an zárandokoltak el vasárnap Szegedre, hogy koszorút helyezzenek a Kossuth-szoborra. A bácsmartonosiak délután 3 óra 57 perckor a karlovai vonattal érkeztek meg a Szeged pályaudvarra, ahonnan egyenesen a Klauzál-térre vonultak föl és a polgárság Rákóczy-ünnepének lezajlása után rótták le kegyeletüket Kossuth Lajos emléke iránt. Szeged polgársága, a főntebb említett időben a bácsmartonosi zárandokok fogadása céljából nagy számban jelent meg a pályaudvaron.

Gyilkos merénylet Okanizsán. A napokban nagy izgalmat keltett Okanizsán egy gyilkossági kísérlet, amelynek elkövetőjét csak több napig tartó nyomozás után kerítette kézre az ottani rendőrség. A merénylet este 7 óra után a község egyik forgalmasabb utcáján támadta meg Váradi Ferenc okanizsai gazdálkodót és revolveréből rálőtt, a sötétben azonban a golyó szerencsére nem talált. A merénylet azon hiszemben, hogy Váradi megölte, elmenekült. A napokban fogta el a csendőrség és átadta a szabadkai ügyészségnek, hol nem akarja megmondani, hogyan hívják és azért kiletét megállapítani nem lehetett.

Megszűnt a kurtavas. A hadsereg Rendeleti Közlönyé-nek legutóbbi száma egy érdekes rendeletet közöl. A jelzett rendelet, melyet maga a Legfelsőbb hadur adott ki, eltörli béke idejére a katonáknál szokásos guzabakötést és a kikötést s csupán háboru idejére engedélyezi azt, mint a disziplina szükséges eszközét. Ha elképzeljük, hogy milyen középkori és a humanizmus minden eszméjével mennyire szembeeszkő volt ez az ókori intézmény, úgy bizonyára nagy örömet fog okozni annak eltörlése a szegény legénységnek. A guzabakötést, mely a karnak a bal lábhoz való lebilincseléséből állott, eddig minden legénységi állományu egyénnel szemben használtak 6 órán keresztül. Kivételt csak a kadét, meg az őrmester képeztek. Az ugynevezett magán fogsággal együtt járt a guzabakötés. Egy nap ebéd, másnap ebéd helyett 6 óra guza — bizony nem volt a legideálisabb helyzet, pláne ha ez a jó vice 21 napig tartott. A kikötés, mely a láb és karnak a hátán való összekötésével egy falhoz, vagy cölöphöz való felbuzásából állott, undorító látványt képezett és semmivel sem volt különb a spanyol inquisició által használt eszközöknél. Ez a procedúra 2 óra hosszat tarthatott, ha ugyan akadt baka, aki ájulás nélkül kitartotta. Száz év kellett ahhoz, hogy ez a két csuf ókori büntetés megszűnjön. De eredmények tekinthető ez is, ha mindjárt nagyon csekélynek is. Ugy látszik a haladás szelleme mégis csak beférkőzött egy csekélyke nyíláson át a katonai hierarchia sötét csarnokába.

Vásár Ofuttakon. Ofuttakon folyó évi november hó 8-án országos vásár lesz. Hasonló körmű állatok fel nem hajthatók.

Jóváhagyott szabályrendelet. A kereskedelmi miniszter a Hódáság község területén a házaló kereskedésre vonatkozó szabályrendeletét jóváhagyta.

Sóáruda. A zombori kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy Obecsén a marhasó könnyebb beszerezhetése végett sóárudát állít fel. Az áruda betöltése végett november hó 9-én d. e. 9 órakor a pénzügyigazgatóság helyiségében versenytárgyalás lesz. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt a kir. pénzügyigazgatóság 89018 1903. sz. árlejtési hirdetménye.

Fiatal gyilkos. Bácsstopolyán Gulyás Albert 12 éves gyermek folyó hó 18-án d. u. egy kezeltgyébe esett forgó pisztolylyal Vig Ferenc ottani lakos Ferenc nevű kis gyermekét lelőtte s megszökött. A sebesült Vig folyó hó 20-án elhalt. Gulyás 21-én önként jelentkezett. A fiatal gyilkos ellen a vizsgálat folyamatban van.

Karácsonyi házi- és népipari kiállítás Budapestén. A szegedi kereskedelmi és iparkamara kerülete összes házi- és népipari vállalatának figyelmébe ajánlja azt a kiállítást, melyet az Alföldi tudóvszsanatórium javára rendeznek Budapestén, a régi képviselőház helyiségeiben. Kiválóan jó alkalom ez a házi- és népipari készítmények megismertetésére és értékesítésére, melyeket a főváros közönsége bizonyára tömegesen fog vásárolni. A kiállítás, melynek ügyében minden felvilágosítást készséggel megad a kiállítási iroda (Budapest, VIII. Sándor-utca régi képviselőház épülete) december 1-én nyílik meg. A kiállításra szánt tárgyak részére, a m. kir. államvasutak vonalain és a kezelése alatt álló helyi érdekű vasutakon úgy az odaszállításnál, mint az esetleges visszaszállításnál 50% díjmérséklés engedélyeztetett. A kiállításon a kiállított tárgyak után helypénz egyáltalán nem lesz fizetendő. A József főherceg szanatórium egyesület a kiállításon eladott tárgyak vételárának 10%-át alaptőkéje javára levonja. A kiállítási tárgyak őrzéséről a kiállítást rendező egyesület gondoskodik, de szabadságában áll a kiállítóknak is megbízottat küldeni.

A vörös fonál. Honnan származik az a szólásforma, mely valamely tulajdonság állandó főmaradását jelenti a környező jelenségek váltakozása közben. Mindenki beszél vörös fonálról, mely valami történeten végig vonul, de hogy miért, ezt már kevesen tudják. Angolországban keletkezett ez a kifeje-

zés s onnan ment át a többi népek birtokába. Az angol tengerészetnél ugyanis ősi szokás, hogy egy tulajdonos összes hajóinak vitor, lába és köteleibe egy vörös fonalat fonat be- amivel ép úgy jelzi birtokjogát, mint az állati tenyésztő marháinak megbélyegzésével. A rég-germánoknál a földbirtokot is vörös kerítés, sel szegélyezték körül, a hinduknál viszont- akiket pedig a germánokkal ősi rokonság köt össze, a vőlegény birtokjoga jeléül egy vörös szalagot tesz még ma is a menyasszony nyaka köré. Ide lehet még számítani azt is, hogy a parasztnál szokás a lónak sörényébe vörös fonalat fonnai. Ma már persze nem tudja a kocsis, hogy ez a csupa disznak látszó szalag mily ősi eredetű s hogy egyben mily jelentősége volt, az a tény azonban, hogy valaha a birtoklás jele volt, bizonyos. Ezek után könnyen érthető, hogy mit jelent s mért vált használatossá a vörös fonál. Az egytvétartozást, sok különböző tárgynak egytvétartozását jelenti. Igaz, hogy a hosszas használat oly rugalmassá tette ezt a fogalmat is, mint annyi más közkeletű szólásformát, úgy hogy ma már vörös fonálnak nevezünk sok olyat, amire nem illik ez a hasonlat. Az azonban, hogy ezen a kis cikkben a vörös fonál származásának története valóban vörös fonálként buzódik végig, nyilvánvaló, s ép ezért e kifejezés használatának nemcsak magyarázata, de példája is ez a néhány sor.

Rákóczy hazatérése. Rudits József, lapunk jeles tollú derék munkatársa „Rákóczy hazatérése” című költői szárnyalású, hazafias érzésektől duzzadó ódát írt és az a napokban jelent meg egy díszes kiállítású füzetben. A nemzet dicső szabadságharcának kezdetét éneklő hangzatos zengő sorokban, gyönyörű költői leírású képekben. Az ódai lendület tetőpontját éri, mikor a sereg harsogja: Rákóczy! és a szabadtó nevét a magyar szentnek vallja. A füzet ára 10 fillér és költője a tiszta jövedelmet a Rákóczy szoborra fordítja. Az igazán szép hazafias költeményt melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Kapható az írónál Rudits József (Bajmok). Vasuti állomásfőnök.

Villámcsapások Magyarországon. Nincs a világnak egyetlen országa sem, melyben annyi emberélet esnék a vilámnak áldozatul, mint Magyarországon. Így például 1897-től 1901-ig 797 embert sújtott agyon a villám. A hónapok közül júliust illeti meg a villámcsapások statisztikájában az elsőség, a mennyiben 328 eset fordult benne elő. A napok közül a július 24-ike volt a legveszedelmesebb, míg az órákát illetőleg délután 2—4 között csap le leggyakrabban a villám.

Rablási kísérlet. Szabadka és Sándor között elterülő mezőn legettette birkanyáját Belyovlyed Jovó juhász. Egyszerre azt veszi észre a juhász, hogy egy cigány legény somfordál a jukok között, felugrik fektéről és rá szól a cigányra, hogy hordja el magát. Ez azonban a nála lévő nagy buszággal előbb egy birkát leütött, majd neki ment a juhásznak és azt tütötte fejbe. Szerencsére az ütés nem volt erős és sándori emberek jöttek, kik a rablósuhancot Márkovits Mátyás személyében elfogták és átadták a csendőrségnek.

Színház — Irodalom.

„Küzdelem a létért.” Daudet hétfőn este előadott színműve, nagybárra ismeretes már közönségünk előtt. A Darwin theoríán alapuló eszme adja meg a darab eszelekményének lényegét. „Joga csak az erősnek van — a gyöngye csak eszköz annak kezében”, ezt a brutális elvet symbolizálja a darab hőse Astier Pál. Mesterileg rajzolt alak, jellegzetes típusa a felső tízezerben élő gazembernek. Minden eszközt kezébe ragad, hogy előkelő állását megtarthassa. Gazdagon nőstül, képviselő lesz; megcsalja feleségét, szerelmi kalandok hőse lesz, méregpoharat nyújt ne-

jének, de a nő magasztos erkölcsi fölénye lesújtja őt a porba. Jajgatva kéri bocsánátát és gyávaságában nyomorultabb lesz a földön csuszó féregnél. Különös, de zseniális ötlet Daudet-től ilyen alakot szerepeltetni a lét-küzdelem illusztrálására. A felső tizezerben ki hinné, hogy ily ocsmány küzdelmet folytat az egyén azért, hogy a fényes határon belül maradjon? Ki hinné, hogy a sok fényes fehére plastron alatt, mely a szeplőtlen előkelőség symbolumaként bíszkelkedik a széles mellen számúzve van a lelkiismeret és a bűn férgi ráják az odvas szívet? Senki addig, amíg a tények szenzációja nem veti ki prédául az egyeseket. Ott is küzdelem folyik a létért, csak hogy ott a lételt mindig és az ezért folyó küzdelem eszközeit, ha nem is mindig oly módon, mint Astier Pál, de nagyon gyakran használják úgy. A darab rövid croquija a következő:

Astier Paul képviselő válni készült korosabb nejtől, a mindent érette áldozó szeretőtől Antónia volt hercegnőtől, mert a vagyon kimerültével új pénzforrást talál de Seleni Eszter vagyonában. A darab cselekménye e két végpont között folyik le. A választ eleintén nyugodtan készíti elő, mert akadt időközben egy nő szeretője Lydie Vaillant személyében. Tisztességes leány volt, aki hitt a szép gazembernek és elbukott. A viszony addig tart, amíg a vagyon utolsó fillérje el nem uszik és a láthatáron fel nem tűnnek Eszter telt pénzes zsákjai. E pillanatban megtörténik a szakítás, melynek legtragikusabb az a csattanása, melyet a Szajna habjai okoznak a szegény kis Lydie teste fölött. Paul ezután egy rettenetes ötletből kifolyólag, megkísérti nejtől a szabadulást: méregpoharat nyújt neki. A terv dugába dől és a nyomorult „előkelő“ megtörtén kér bocsánatot a nagylelkű asszonytól. Innen a cselekmény gyorsan halad előre és a végső jelenete az, hogy a boszúálló apa egy jól irányzott lövéssel teríti le a szép Astier Pault. Seleni Eszter sirva borul a tetemére és siratja azt, akitől talán a nász éjszakáján már megdörögött volna.

Nagy stílus kompozíció, mely e társulat által a már megszokott tökélyvel lett előadva. Paul szerepében Balla Kálmán szaporította eddigi sikereinek számát. Antónia szerepében Bodrogyi Lina ha nem beszélt volna a darabhoz nem illő tulságos páthosszal, sikerültebb alakítást végzett volna. De volt egy szereplő, aki bár kicsiny szerepében is hálásan felelt meg annak a bizalomnak, amelyet neki nyomban első szereplésekor előlegeztünk. Ez pedig Radnai Zsuzsika volt. Kellemesen tapasztaltuk, hogy gondos, áttanulmányozott alakításával méltó utódja a mi tavalyi bájos naivánknak, Konrád Ilonkának. Mint Lydie, játéka érzésteli és hatásos volt és ezért hatalmas tapsban volt része. Eszter szerepében Gerőfy Ilonka szép alakítást nyújtott. Vaillant postatiszt szerepében Peterdy Sándor kissé vontatottan játszott. Szénássy György ügyesen alakította hebegő Antónin szerepét. Tihanyi Miklós kicsiny szerepében (Heurtibise) kitűnő volt. Benne a társulat legjobb erőinek egyikét bírja. A többi szereplő is dicséretet érdemel.

„Fifin.“ Kedden este telt ház előtt játszottak a színészek! Hová írjuk ezt a csoda ttneményt? Ugy látszik az operette vonz. Különös, másutt a dráma a telt házat előidéző sláger. De hát mi mindenben különösek vagyunk, vagy jobban mondva mindent megfordítva cseleksztünk, mint másutt. Az igazgató

már most megpróbálhatja az operettel — talán így mégis csak megjő a szerencse? Az előadott Fifin elég kellemes zenéjű, de más-ként nagyon szellemtelen operette. Szakasztott olyan, mint a többi. Nem az agynak irták, hanem a láboknak. Van alkalom elég benne, kurtára fogni az amagy is kurta szoknyákat. Hogy mi a meséje, azt a jó Isten tudná — úgy hisszük semmi. Minek is az egy amerikai poutpourriban, amelyhez elég a cacke-walke, hogy nagy hatása legyen.

Fifinben az első primadonna Lányi Edit mutatkozott be. Hangja nagyon szép, játéka is elég ügyes volt addig, amíg szerepéből kiesve, tulzott pajkossággal nem ugrándozott a deszkákra. Igaz, hogy mint a Moulin rouge-beli volt chansonette szerepe nagy élénkséget követelt, mindazonáltal kifogásoljuk azt a sztinteleni nevetgelést, beszélgetést, amit társnőivel folytatott, mert ez nem volt szerepében és talán csak a nagy színpadi otthonosság fitogtatására szolgált. Tekintve azonban szép hangját, mely igaz gyönyörűséget szerzett mindenkinek, ha lemond a Magyar színházban annyira divatos túlélénkségről, ami a jó izlés rovására esik, nagyon szép alakításokat fog bemutatni. Az általa táncolt cacke-walke, eltekintve néhány nagyon is markáns mozdulattól, ami határozottan nem állt jó — nagy hatást keltett. — Mary szerepében diszkrét játékkal Lévy Margit nagyon bájos volt. Mint eddig, ugy ezen alkalommal is disztingváltan játszott; került minden tulzott mozdulatot és mégis nagy hatást ért el. Eleganciája és természetes kedvesége, mely minden alkalommal megnyilatkozik, érdemessé teszik őt a legnagyobb dicséretre. — Radnai Zsuzsika sokoldalúságának adta tanujelét Kitty szobacicus szerepében. Kecsesen forgolódott, bájosan csicseregte el mondókáit, a közönség nagyokat tapsolt neki. — A férfiak közül Tihanyi Miklós, aki az eddigiek után minősítve igen jó színész, szakadatlanul nagy derűtségben tartotta a házat. Kupléit 4—5-ször megújrázták. Tánca is nagyon mulattató volt. — Czako Vilmos, Szénássy György, Aldory László, Völgyi Rezső, Vitéz Róbert, a férfiak nagyon előnyösen illeszkedett be az ensembleba. A rendezés kifogástalan volt s így bátran állíthatjuk, hogy az előadás egyike volt a legjobbaknak. Vasárnap megismétlik a darabot.

Angot. Lecocq Károly ismert operette töltötte be a szerdai estét. Gyérszámú publikum előtt játszottak színészeink s ha az előadás ez alkalommal nem is volt olyan mint a többi, ez csakis a nézőtér ürességének tulajdonítható. A címszerepben Lévy Margit elragadó kedvességével, diszkrét játékkal ismét sűrű tapsokat aratott. Lange szerepében Lányi Edit nagyon vontatottan és a már nála az első alkalommal is kifogásolt tulságos hányivetiséggel játszott. Jöndulatulag figyelmeztetjük, hogy a közönség tőle többet vár hangban, játékban, mint a fővárosi allűrök mutogatásában. Figyelmébe ajánljuk a szezon kezdetén tett megjegyzéseink azon pontját: hogy soha sikernek nem írjuk fel a természet adományainak tulságos előtérbe helyezését, ha a köteles játék ezáltal háttérbe szorul. Reméljük, hogy ő is többre fogja becsülni a természettől neki bőven adott azon előnyöket, amik őt művésznővé avatják, mint azokat, amelyekkel végre, rajta kívül ezer meg ezer nő rendelkezik. Hiszen szép hangja folytán még nagyon sok dicséretet tartunk fel a számára, ha...

Tihanyi Miklós mint Larivaduiére pom-

pásán játszott. Ange Pitou szerepében Aldory László nem nyújtott ma elsőrendű alakítást és hangja is fogyatékos volt. Sikertült Pomponet volt Virágh Ferenc. Vitéz Róbert maszkja találó volt Trenitz szerepében, de őrtületes ugrándozásaival tulságba csapott. A kar és a zenekar nagyon szépen működött. Egyre azonban nagyon kíváncsiak vagyunk s kérdést intéztünk az igazgató címére. Napnap után előfordul, hogy a színlap olyan szereplőket jelez, akikkel a darabban azután nem találkozunk, így tegnap Radnai Zsuzsikával is. Mi oka van ennek? Kíváncsian várjuk a feleletet. Továbbá azt sem tudjuk megmagyarázni, hogy egy elsőrendű erő mint Gerőfy Ilonka, miért lesz degradálva szobalány szerepekre, holott eddig csak nagy szerepekben láttuk és tehetségét elismertük?

Műsor;

Ma pénteken: Vesztasztűzek (bér. szűn.).

Szombat: Éjjeli menedékhely.

Vasárnap: d. u. Molnár és gyermeke.

„este Fifin (bérletszűnet).

Hétfő: A dolovai nábob leánya.

Kedd: Sötét kamra.

Szerda: Lotti ezredesei.

Csütörtök: Három testőr.

Péntek: Svihákok (bérletszűnet).

Szombat: Suhanc.

Vasárnap: Niobe (bérletszűnet).

Ujdonságok. Ma „Vesztasztűzek“ operette ujdonság, itt először. A bájos zenéjű és melodikus operette Budapesten, hol több mint 100 előadást ért meg, a vidék nagyobb városaiban is mindenütt nagy tetszéssel találkozott. Nálunk a főszerepeket Lévy Margit, Lányi Edith, Peterdy Etus, Kantay Teréz, Balázs Janka, Viola F., Virág F., Czako Vilmos és Vitéz Róbert adják. Szombaton a hetiműsor legértékesebb darabja Gorjkij Maxim világhírű színműve, az „Éjjeli menedékhely“ kerül nálunk színre a társulat elsőrendű szereposztásában. Hetek óta készült a személyzet Balla személyes vezetése mellett az érdekesítő darabra, melyben Tarján Irma, Gerőfy Ilka, Radnai Zs., N. Bodrogyi Lina, Balla Kálmán, Virágh F., Szénássy György, Czako Vilmos, Tihanyi Miklós, Viola József és Tihanyi Vilmos játsszák a hatásos szerepeket.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. A. A nekünk átadott „Eltemetve“ című tárcakéziratot átolvastuk. Már a kézirat megpillantásakor valami jóleső érzés szállott meg bennünket, látva a hajsza finomságu betűköt, hogy nővel van dolgunk. Átolvasva azt, még inkább beigazolódott feltevésünk. Lágy és nagyon sentimentális hangulat szállt fel a sorok közül és a mese egy ábrándos leányszív álmaként bontakozott ki előttünk. Az ábrándos kis novelette a szegény grófnőről meg a szerelmes vadászról csak egy leány agyában fogamozhat meg — sajna a férfiakban már nem. Gyönyörködve olvastuk sorait, amelyben Önnel beszélgettünk. Keresetlen, egyszerűségét dicsérettel illettük. Mindazonáltal ne haragudjon meg, ha tárcájának ezuttal nem adunk helyet. A témája ugyan nagyon hasonlít a hűféhér kis battiszt rubához, de mert ilyen nagyon sok van, hát a közönség már betelt vele. A téma még nagyon is érzéletes, hogy közlésre kerüljön és higgye el legméltóbb helyen van a hóféhér leányszobában. Azért vissza is juttatjuk önnek amint óhajtja, de mert benne a határozott tehetséget láttuk felcsillanni, azt tanácsoljuk, olvasson sokat, figyelje meg az életet és ha abban felleli a témára való, vonja be azt leány szívének ábrándos zománcával. Így mindenkor rendelkezésére állunk és örömmel látjuk viszont minden pillanatban.

HIRDETÉSEK.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur rendeletére a mocsos—sirinai Dunaszakas szabályozását célzó munkához szükséges anyagok, mint:

9446 72 köbméter elsőosztályú kőhányási kőanyag,

33,957 90 köbméter másodosztályú kőhányási kőanyag,

672 21 köbméter rostált bányatörmelék szállításának és beépítésének,

71,500 kéve friss vágású rőzse szállításának vállalati úton való biztosítása céljából a m. kir. földmívelésügyi miniszterium helyiségében **1903 évi november hó 9-én déli 12 órakor nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás** fog tartatni.

A rőzse szállítására, a többi anyagokra ki nem terjedő külön ajánlat is benyújtható.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot, melyhez az ajánlati összeg 5% nak megfelelő és valamely m. kir. adóhivatalnál bányapénz gyanánt a földmívelésügyi tárca kezelésébe történt letételét igazoló elismervény is csatolandó — külsőleg is ajánlatnak megjelölve — a jelzett napon délelőtt 11^{1/2} óráig a m. kir. földmívelésügyi miniszterium s. hivatali főigazgatójánál nyújtható be. A vállalatot szabályozó általános és részletes feltételek, tervek, valamint egyéb tájékoztató adatok a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ott az ajánlati minta is megszerezhető.

Zombor, 1903. évi október hó.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

308. szám. 1903.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 9584/1903. számú végzése által dr. Legrand Ferenc hódásági ügyvéd által képviselt Rácmiliticsi takaré- és segélyszövetkezet javára Lembi Mihály és Edl József rácmiliticsi lakosok ellen eddig összesen 104 kor. 49 fil. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 1230 koronára becsült lovak, kocsik, legyver, stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1903. V. 178/2. sz. kiküldött rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Rácmiliticsen alperesek lakásán leendő eszközésére **1903. évi november hó 4. napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódáságon, 1903. október hó 20 án.

Váczy János,
kir. bír. végrehajtó.

6883 sz.

tkvi 1903.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Lallosevits Péroné szül. Nikolits Rakilla végrehajtónak Csernus Mihály végrehajtást szenvedő elleni 52 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Nemesmilitics községben fekvő, végrehajtást szenvedő tulajdonát képező a nemesmiliticsi 30. számú betétben A. I. 1—3. sor, 5444, 5445. és 5446. hr. szám alatt foglalt 2 hold 456 □ öl területű szántóra 423 koronában, az ugyanott + 1. sor, 182/2. hr. szám alatt foglalt 1 hold 123 □ öl területű szántóra 79 koronában és az ugyanott + 3. sor, 1349. hr. szám alatt foglalt 549 □ öl területű szántóra 192 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban és pedig azon esetre, ha ezen elősorolt ingatlanokért összesen leg-

alább 1831 korona ígérlet tételük, a C. 5. sor-szám alatt özv. Csernus Ferencné szül. Kányó Emerencia javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti joguk továbbra is az ingatlanokon teherként való fentartása mellett, ellenkező esetben pedig ezen szolgálmi jog fentartása nélkül az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1903 évi november hó 26-ik napján délelőtt 9 órakor** Nemesmilitics községében tartandó nyilvános árverésen, amennyiben azok a fent kö-rülírt szolgálmi jog fentartása nélkül árvereztetnek, a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bányapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1903. szeptember hó 7-én.

A zombori kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. tszéki bíró.

4284. szám.

k. u. 1903.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori kir. ügyészség közhírré teszi, hogy a feltűgyelete alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban elhelyezett letartóztatottak 1904. évi, esetleg 1904—1907. évi élelmezésének úgy az apatini, hódásági és baeskulai kir. járásbíróági fogházakban elhelyezett letartóztatottak 1904. évi, esetleg 1904—1907. évi élelmezésének együttes biztosítása tárgyában **1903 évi november hó 5-én délután 3 órakor** a kir. ügyészség hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árlejtés tartatik.

Bányapénz 2000 korona.

Kikiáltási ár egy főt adagra 22 fillér, 56 dkgr. kenyérré 10 fillér, együtt 32 fillér. Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. ügyészségnél megtekinthetők.

Felhívtnak vállalkozni ohajtok, hogy a szabályszerűen felszerelt, bélyegzett és bányapénzzel vagy megfelelő értékű állami értékpapírokkal, vagy szintén megfelelő értékű az állam által kamatbiztosított értékpapírokkal ellátott zárt írásbeli ajánlatukat 1903. évi november hó 5-én d. u. 3 óráig a zombori kir. ügyészségnél nyújtsák be, illetve a szóbeli árlejtésnél személyesen vagy meghatalmazottaik által képviselve jelenjenek meg.

Zombor, 1903. október 25-én.

Kerekes János,
kir. ügyész.

3—2

Valódi kis üstön főzött **székely fenyőpálinka** (fenyőviz), **seprőpálinka**, **szilvórium** kapható 5 literen felüli mennyiségben **Szöllősi Samu** székelyudvarhelyi pálinkafőzdéjében. Kivánatra árjegyzék küldetik. 2—2

Eladó méz.

A legfinomabb „Virág-mézel” van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses figyelmébe ajánlani.

Kilója 1 koronától feljebb.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Resch József,

mézesbábos és viaszöntő
Zombor, Radicsi-utca 93. sz.

3—2

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű úgy helybeli mint vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy **folyó évi november hó 1-én** a „Tevéhez” címzett vendégfogadomat saját házamba, az ujonan berendezett és

„Fehér hajóhoz”

címzett fogadóba helyezem át.

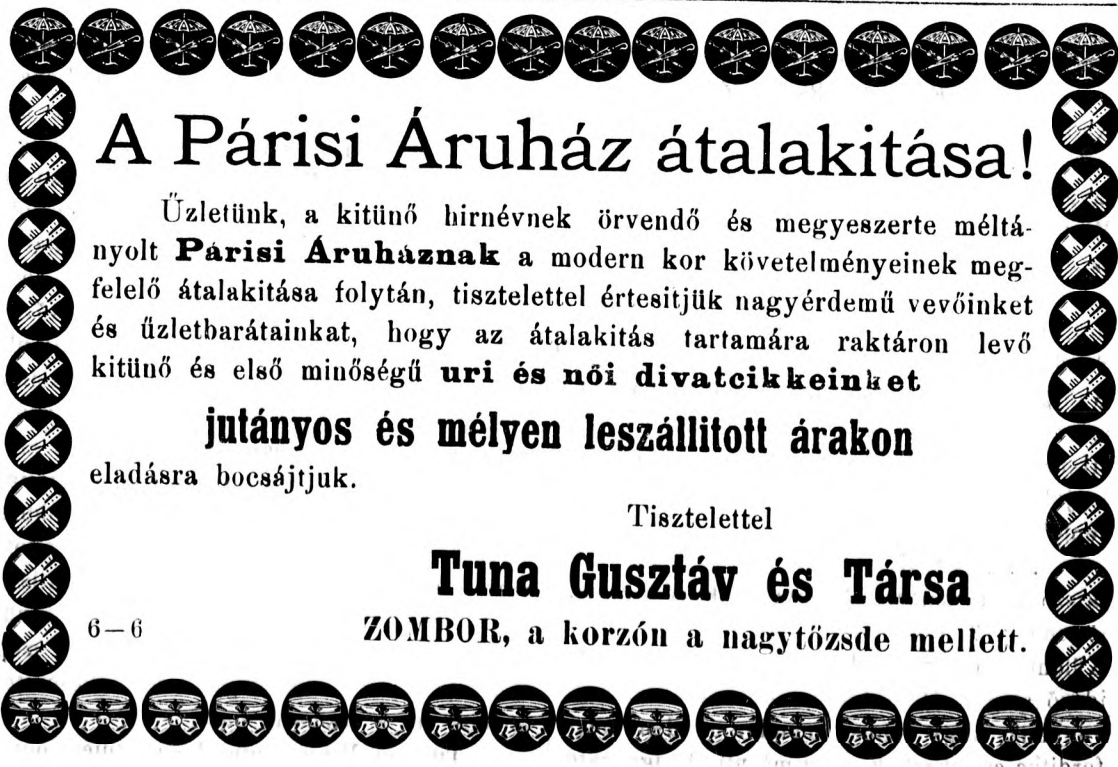
Amidőn ezt a nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, biztosítom, hogy főtörökvésem mint eddig is oda irányítom, hogy a nagybecsült tisztelt vendégeimet minden tekintetben kielégítek.

Magamat a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlva, maradtam Ujvidéken, 1903. október havában

teljes tisztelettel

Dimitrijevits Szteván,
vendégfogadós.

3—1

A Párisi Áruház átalakítása!

Üzletünk, a kitűnő hírnévnek örvendő és megyeszerte méltányolt **Párisi Áruház**nak a modern kor követelményeinek megfelelő átalakítása folytán, tisztelettel értesítjük nagyérdemű vevőinket és üzletbarátainkat, hogy az átalakítás tartamára raktáron levő kitűnő és első minőségű **uri és női divatcikkeinket** **jutányos és mélyen leszállított áron** eladásra bocsájtjuk.

Tisztelettel

Tuna Gusztáv és Társa
ZOMBOR, a korszón a nagytözsde mellett.

6—6